

Det kunde ha gått illa, men slutade med ett trivsamt arbetsliv i skogen

Vintern 1961 höll på att bli den sista för Björn Finnberg. På den tiden körde han timmer med häst, och var med om en fruktansvärd olycka. Men han blev räddad, och trots denna dramatik ser han positivt på åren då han jobbade i skogen.

– Det var ett fritt jobb, man bestämde över sig själv, säger Björn, som hunnit med att både hugga, köra och flotta.

Björn Finnberg, född 1940, bor i Lycksele, men kommer ursprungligen från den lilla byn Holmvik, omkring fyra mil nordväst om nyss nämnda stad. Han har hunnit arbeta med mycket i sitt liv, både i skogen och på andra håll. Redan vid 13 års ålder satte arbetslivet igång, och då tjänade han 11 kronor om dagen.

– På den tiden var det inte frågan om nåt barnarbete, påpekar Björn.

Då hjälpte han sin far med basvägsarbete inför kommande avverkningar. Han sysselsatte sig även med andra uppgifter, bland annat började han tidigt med både flottning och huggning i närheten av hemmet. Det var så pass nära att han kunde gå hem och äta lunch, så det har inte blivit många nätter i koja för Björns del.

Det var Domänverket som var arbetsgivare, och ganska snart började han köra timmer med sin fars häst för deras räkning. Hästkörningen var någonting han tyckte om.

– Du hade ju alltid en kamrat hos dig, och den kamraten han var ju så bra för hans uppgift var ju att lyda mig, säger han och skrattar.

Den första hästen han körde med var en liten nordsvensk.

– Hon var så fin och trogen, säger Björn.

Men en dag då han körde virke fastnade hästen med benet mellan två stenar. Benet bröts.

– Det glömmer jag aldrig. Jag har aldrig hört någon skrika så högt som hon gjorde. Det skar genom märg och ben, och jag var ju evigt förtvivlad. Hos några människor som bodde i närheten fick han låna telefon för att ringa efter hjälp. Björns pappa kom. Det var en man som Björn beskriver som en riktig djurvän, som fick hästarna på sin sida utan att behöva vara stygg mot dem.

– Aldrig att han behövde använda hårda ord mot dem. Aldrig att han använde en kvist eller nånting för att snärta till dem. Aldrig, säger Björn.

Pappan fick hem den skadade hästen. Hon hoppade på tre ben hela vägen, men blev tyvärr aldrig frisk, utan fick avlivas. Därefter fick de tag på andra hästar, som var betydligt större men aldrig någon som var lika duktig och lydig som den första. Björn säger att han visserligen har huggit desto mer än han kört häst. Men samtidigt blev det en hel del hästkörning under de tidiga åren i arbetslivet, och en annan gång var det inte hästen, utan Björn själv som råkade riktigt illa ut.

– Jag var med om en fruktansvärd olycka 1961. Jag var bara sekunder från döden, säger Björn.

Även vid detta tillfälle drog han ett timmerlass med häst. Marken sluttade och lasset skjutsade. Björn klämdes mellan timret och ett träd.

– Jag fick ju en bäckenfraktur, jag var helt krossad nedtill, säger han.

Arbetsdagen höll på att lida mot sitt slut men några huggare var lyckligtvis kvar i skogen. De kom till undsättning. Björn togs kvickt till en gård i närheten, varifrån det beställdes en bårbil. Han kördes till lasarettet i Umeå, och fick ligga i gipsvagg i nästan två månader, tills bäckenbenet börjat läka ihop.

– Urinröret hade blivit avslitet, säger Björn. Han blev skickad till Göteborg för operation, och blev återställd. Han säger att han hade otroligt tur som klarade sig.

– Det blev urinförgiftning men jag klarade ju upp det, annars hade jag aldrig blivit intervjuad, säger Björn.

Efter olyckan blev det ett avbrott i arbetslivet. Björn började utbilda sig till slöjdlärare, men han klarade inte av att sitta stilla, och längtan tillbaka till skogen blev snart för stark. Någon mer timmerkörning med häst blev det dock inte, och Björn körde inte heller timmer med maskin. Han fortsatte i stället hugga. Timmersvansen hade nu ersatts med motorsåg. Han högg åt Nordmalings Ångsågs AB, vilket innebar arbete på många olika platser. Vid den här tiden hade han hunnit gifta sig, och sökte därför ett jobb som tillät honom att vara hemma mer. Efter några år började han på Skogsägarföreningen, där han arbetade till 1980, varefter han började jobba på sågverk i stället. Där blev han kvar tills han gick i pension 2003.

När han tänker tillbaka på skogsarbetet så beskriver han det som ett mycket trivsamt arbete. Han menar att det innebar en hel del frihet, åtminstone i början.

– Men på senare år då jag var inom skogsbranschen då var det inte så fritt. För då hade vi till och med stämpelklocka i rastkojan. Det tycker jag var en kränkning mot arbetaren, säger han.

Björn har som sagt också flottat timmer under stora delar av sitt liv, åt Umeå Flottningsförening. Under de första åren flottade han i Blåviken, en sjö som sitter ihop med Umeälven, i närheten av gården där

han växte upp. Senare har han också flottat i själva Umeälven. Även flottningen var något han uppskattade att göra.

– Det är ett jobb jag har trivts med. Det var inte många som gillade det, men jag gillade flottningen. Det där med att få vara på vattnet, det trivdes jag med, säger han. Vissa dagar började han flotta redan klockan fem på morgonen.

– Jag har varit morgontrött i alla mina dagar men jag tyckte det var så roligt så det var som aldrig några problem att stiga upp, säger han. Han beskriver att det var naturen som bestämde. Arbetsdagen styrdes av hur virket ville komma. Ibland jobbade han både dag och natt, men vid vissa tillfällen var det lugnt.

– Då kunde jag bara sätta mig mot en stubbe eller sten och sova tio minuter. Så jag vilade upp mig på det viset, säger han. Han slutade med flottningen först när fenomenet upphörde i Umeälven. Det var 1980. Att man slutade flotta tycker Björn var lite trist.

Något han inte trivts lika bra med är plantering, vilket han ägnade sig åt ett tag i sin ungdom.

– Då var det ett sånt där hygge som var bränt, så man såg ju ut värre än jag vet inte vad då man kom hem, säger han. Han kan inte riktigt svara på varför han inte trivdes med planteringen.

– Det var nåt som inte stämde i min kemi, man var så ung och då är man ju mer gnällig kanske, säger han.

Björn har också jobbat åt Masonite AB, och när det blir tal om arbetsgivare tar han upp ett exempel på en faktor som han hade då han jobbade åt detta företag.

– Det var den bästa arbetsgivare jag har haft i hela mitt liv. Genomsnittlig människa. Jag har alltid i alla mina dar gillat folk som inte gör nån folkskillnad på arbetarna. För han var allihop lika, allihopa var duktiga, enligt hans ögon. Han hade humor också, förklarar Björn.

Björn hade det rätt fattigt under denna tid, och en gång då julen stod för dörren kunde han läsa "makulerat" på lönebeskedet. Han gick då till nämnda faktor, som förklarade att något blivit fel.

– Jag fick pengar ändå före jul. Han tog det ur sin egen børs, säger Björn.

Alexander Öbom

